

Strategaeth ar gyfer Moderneiddio Cymunedau Dysgu

Strategaeth 9 Mlynedd

2026 - 2035

This document is also available in English

Cynnwys

Cyflwyniad.....	3
Gweledigaeth	4
Cefndir a Chyd-destun	5
Addysg yng Nghonwy.....	6
Cynnydd a Newidiadau ers Strategaeth 2010.....	7
Gyrwyr ar gyfer Moderneiddio	8
Cyfraniadau Strategol.....	13
Polisiau Cysylltiedig	15
Gweledigaeth newydd - Cymunedau Cynaliadwy ar gyfer Dysgu yng Nghonwy	17
Effaith ar Ysgolion Conwy	19
Ymglymiad Rhanddeiliaid a'r Gymuned	20
Modelau ar gyfer Newid	21
Modelau Awdurdodau Lleol ar gyfer Newid Strwythurol	21
Modelau Cyrff Llywodraethu Ysgolion ar gyfer Newid Sefydliadol	23
Polisiau a Strategaethau Sylfaenol	24
Heriau	27
Strategaeth Gweithredu	29
Proses Ddeddfwriaethol.....	31
Monitro, Rheoli, Llywodraethu ac Atebolrwydd.....	32
Ffynonellau Gwybodaeth	33

Cyflwyniad

Rhagair

Mae Conwy wedi ymrwymo i sicrhau bod gan bob plentyn gyfle cyfartal i dderbyn yr addysg orau bosibl.

Rhaid inni sicrhau bod adeiladau ein hysgolion, ein hadnoddau addysgu a phrofiadau dysgu ein disgyblion yn addas at ddibenion byd heddiw, a'u bod yn gallu paratoi ein plant a'n pobl ifanc ar gyfer y dyfodol.

Yr her sy'n ein hwynebu yw sicrhau bod ein hysgolion yn darparu'r amgylchedd priodol sy'n galluogi ein plant a'n pobl ifanc i gyflawni sgiliau bywyd o'r safon uchaf. Wrth i ni symud ymlaen o waith strategaeth 2010, ein ffocws yw esblygu ein hysgolion i ddiwallu'r gofynion hyn.

Nod y strategaeth newydd hon yw adeiladu ar lwyddiannau'r gorffennol, mynd i'r afael â heriau sy'n dod i'r amlwg, a manteisio ar gyfleoedd newydd i sicrhau bod ein hysgolion yn addas at y diben, yn datblygu plant a staff i'w potensial llawn ac yn ganolfannau eu cymunedau.

Diben y Strategaeth

Bydd y strategaeth hon yn:

- Myfyrio ar Gynnydd
- Ymgysylltu â Chymunedau
- Sefydlu Blaenoriaethau
- Cynllun i gyflawni

Mae'r strategaeth yn nodi gweledigaeth, amcanion strategol a gyrwyr newid i ysgolion yng Nghonwy. Ar ôl mabwysiadu'r strategaeth, bydd unrhyw gynigion a wneir yn destun gwerthusiad gofalus ac yn y pen draw i'w cymeradwyo gan y Cabinet.

Gweledigaeth

Ein gweledigaeth yw creu rhwydwaith o ysgolion yng Nghonwy sy'n ddeinamig, yn gynhwysol ac yn wydn. Ein nod yw datblygu amgylcheddau lle mae arloesedd mewn addysgu a dysgu yn ffynnu, lle mae myfyrwyr yn cael eu hysbrydoli i gyflawni eu potensial llawn, a lle mae'r gymuned yn cymryd rhan weithredol yn nhaith addysgol ei phlant a'i phobl ifanc. Drwy gofleidio technolegau newydd, arferion cynaliadwy a dulliau cydweithredol, bydd ysgolion Conwy nid yn unig yn ganolfannau rhagoriaeth academiaidd ond hefyd yn ganolfannau gweithgaredd cymunedol a dysgu gydol oes.

Bydd y weledigaeth hon yn cael ei galluogi drwy adeiladu ar ein cryfderau allweddol presennol fel y'u hamlygwyd yn ein harolygiad ESTYN diweddar:

Ymrwymiad i Addysg:

"Mae uwch arweinwyr ac aelodau etholedig wedi ymrwymo i sicrhau addysg effeithiol i blant a phobl ifanc yng Nghonwy."

Ethos Tîm Cryf:

"Mae ethos cryf y tîm, ynghyd ag agwedd gadarnhaol uwch arweinwyr, aelodau etholedig a swyddogion, yn helpu i yrru gwelliant parhaus ar draws yr awdurdod lleol."

Cymorth ar gyfer Anghenion Dysgu Ychwanegol:

"Cryfder nodedig yng ngwaith y gwasanaeth ADY yw eu hymrwymiad i ddarparu darpariaeth deg i ddysgwyr yn y Gymraeg a'r Saesneg."

Gwasanaethau Integredig:

"Mae'r awdurdod lleol yn gweithio'n effeithiol drwy wasanaethau integredig i ddarparu cefnogaeth werthfawr i deuluoedd er mwyn helpu plant a phobl ifanc i ymgysylltu ag addysg."

Datblygu'r Iaith Gymraeg:

"Mae gan yr awdurdod lleol weledigaeth glir a phwrpasol i ddatblygu'r ddarpariaeth ar gyfer yr iaith Gymraeg."

Cefndir a Chyd-destun

Conwy mewn Cyd-destun

Mae Bwrdeistref Sirol Conwy wedi'i lleoli yng nghanol Gogledd Cymru. Mae gan y Fwrdeistref Sirol arwynebedd o 113,000 hecтар a phoblogaeth o 114,800 o drigolion. Mae tua 38% o'i harwynebedd a 4% o'i phoblogaeth o fewn Parc Cenedlaethol Eryri. Mae'r gwregys arfordirol cul yn cynnwys dros 80% o boblogaeth y Fwrdeistref Sirol gyda Llandudno a Bae Colwyn fel y ddwy brif ardal drefol. Mae cefn gwlad Conwy yn ardal amaethyddol yn bennaf gyda chyflogaeth amgen gyfyngedig ac ychydig o bwysau datblygu. Mae ei phoblogaeth wedi'i gwasgaru'n eang ac mae'n siarad Cymraeg yn bennaf.

Rhwng y ddau gyfrifiad diwethaf, cynyddodd oedran cyfartalog (canolrifol) Conwy dair blynedd, o 46 i 49 oed.

Cododd nifer y bobl rhwng 65 a 74 oed tua 2,400 (cynydd o 17.2%), tra gostyngodd nifer y trigolion rhwng 35 a 49 oed ychydig o dan 3,900 (gostyngiad o 17.5%).

Rhagamcanion Poblogaeth

Rhwng y ddau gyfrifiad diwethaf (a gynhaliwyd yn 2011 a 2021), gostyngodd poblogaeth Conwy 0.4%, o tua 115,200 yn 2011 i tua 114,800 yn 2021 ac o ganlyniad, roedd Conwy yn un o saith ardal awdurdod lleol yng Nghymru i weld ei phoblogaeth yn gostwng.

Bu cynnydd o 11.5% mewn pobl 65 oed a throsodd, gostyngiad o 4.3% mewn pobl 15 i 64 oed, a gostyngiad o 3.2% mewn plant dan 15 oed.

<https://www.ons.gov.uk/visualisations/censusareachanges/W06000003/>

<https://www.ons.gov.uk/visualisations/censuspopulationchange/W06000003/>

Iaith Gymraeg

Gostyngodd canran y siaradwyr Cymraeg yng Nghonwy o 27.4% yn 2011 i 25.9% yn 2021. Yn 2021, roedd tua 1,600 yn llai o drigolion Conwy oedd yn siarad Cymraeg (dros dair oed) o'i gymharu â 2011. Cynyddodd nifer y bobl nad oeddent yn siarad Cymraeg 1,700.

Addysg yng Nghonwy

- 5 Ysgol Fabanod – oedrannau 3 i 7
- 4 Ysgol Iau – 7 i 11 oed
- 42 Ysgol Gynradd – oedrannau 3 i 11
- 7 Ysgol Uwchradd – oedrannau 11 i 18
- 1 Ysgol Arbennig – oedrannau 3 i 19
- 3 Uned Atgyfeirio Disgyblion

Mae'r ysgolion hyn wedi'u categorio o dan y penawdau Ysgolion Cymunedol, Ysgolion Gwirfoddol a Gynorthwyr, Ysgolion Gwirfoddol a Reolir, ac Ysgolion Sefydledig.

Ym mis Ionawr 2025, roedd 51 o ysgolion cynradd yn yr Awdurdod, ac roedd 5 ohonynt yn ysgolion enwadol gwirfoddol a gynorthwyr (2 ysgol Gatholig wedi'u lleoli ym Mae Colwyn a Llandudno, a 3 ysgol yr Eglwys yng Nghymru yn Llanellian, Bodafon, a Llandudno).

Mae'r Awdurdod Lleol yn cefnogi 52 o ysgolion sydd ag unedau/dosbarthiadau meithrin sy'n derbyn disgyblion yn rhan-amser ar ddechrau'r tymor yn dilyn pen-blwydd y disgybl yn 3 oed.

Mae nifer y disgyblion sy'n mynychu ein hysgolion cynradd yn amrywio o ran maint o 15 i 380 o ddisgyblion (heb gynnwys y dosbarth meithrin) ym mis Ionawr 2025.

Mae Llywodraeth Cymru, drwy Orchymyn Addysg (Ysgolion) (Cymru) 2014, yn diffinio ysgolion bach fel ysgolion â llai na 91 o ddisgyblion cofrestredig. Ym mis Ionawr 2025, mae gan Gonwy 18 o ysgolion cynradd bach.

Yr heriau sy'n wynebu ysgolion bach yw:

- Addysgu dosbarthiadau oedran cymysg, gan gynnwys mwy na 2 neu 3 grŵp oedran;
- Nifer gyfyngedig o gyfoedion a digon o her;
- Cyfleoedd cyfyngedig ar gyfer rhyngweithio cymdeithasol;
- Heriau gyda recriwtio a chadw staff;
- Llwyth gwaith gormodol i staff sydd ag arbenigedd uwch sydd angen cefnogi disgyblion ag anghenion dysgu ychwanegol.

Er bod yr heriau hyn yn wynebu ysgolion, mae'n bwysig nodi bod ganddynt hefyd effaith ar gyllideb y gorfforaeth.

Cynnydd a Newidiadau ers Strategaeth 2010

Ers strategaeth 2010, mae Bwrdeistref Sirol Conwy wedi mynd trwy sawl newid sylweddol:

Newidiadau poblogaeth:Gostyngodd poblogaeth Conwy 0.4%, o tua 115,200 yn 2011 i tua 114,700 yn 2021.

Bu cynnydd o 11.5% mewn pobl 65 oed a throsodd, gostyngiad o 4.3% mewn pobl 15 i 64 oed, a gostyngiad o 3.2% mewn plant dan 15 oed.

Erbyn 2040 rhagwelir y bydd:

- Os bydd y duedd twf ganolog yn parhau, bydd gan Fwrdeistref Sirol Conwy boblogaeth o 123,000 – cynnydd o 4,800 (4.1%) o lefelau amcangyfrif canol blwyddyn 2020. Rhagwelir y bydd Bwrdeistref Sirol Conwy yn cyfrif am 3.6% o boblogaeth Cymru ac ychydig o dan 0.2% o boblogaeth y DU, sy'n debyg i'r ffigurau cyfredol. Rhagwelir y bydd y boblogaeth yn tyfu 3.6% yng Nghymru gyfan yn yr un cyfnod, a 6.8% ledled y DU.
- os bydd y duedd amrywiad twf isel yn parhau, bydd gan Fwrdeistref Sirol Conwy boblogaeth o 117,750 – gostyngiad o -450 (-0.4%).
- Os bydd y duedd amrywiad twf uchel yn parhau, bydd gan Fwrdeistref Sirol Conwy boblogaeth o 126,900 – cynnydd o 8,700 (7.4%).

Cynllun Corfforaethol wedi'i Ddiweddarau:Mae Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy wedi diweddarau ei Gynllun Corfforaethol i fynd i'r afael â'r heriau ariannol presennol a chanolbwyntio ar bum nod allweddol: Cydnerthedd, Amgylchedd, Ffyniant a dysgu, Tai, a Llesiant. Nod y cynllun hwn yw ysgogi newid cadarnhaol a datblygiad cynaliadwy yn y gymuned hyd yn oed yn ystod ansicrwydd ariannol.

Cau ac Ymgorffori Ysgolion:Rhwng 2010 a 2025, mae 10 ysgol naill ai wedi bod yn rhan o uno, ffederaleiddio neu gau'n llwyr a bydd prosiectau ad-drefnu ysgolion pellach yn cael eu harchwilio lle bo'n briodol.

Gwelliannau Seilwaith:Mae buddsoddiadau wedi'u gwneud yn seilwaith ysgolion i sicrhau bod adeiladau'n addas at y diben ac yn gallu cefnogi arferion addysgol modern. Mae hyn yn cynnwys uwchraddio cyfleusterau ac integreiddio technolegau newydd fel pŵer solar.

Gyrwyr ar gyfer Moderneiddio

Mae sawl ffactor allweddol yn sbarduno moderneiddio ysgolion Conwy. Mae'r ffactorau hyn, ynghyd â chynllunio strategol, yn sicrhau bod ein hysgolion yn parhau i fod yn addas at y diben, gan ddarparu addysg o ansawdd uchel mewn modd cynaliadwy, gwydn ac effeithlon. Drwy fynd i'r afael â'r ffactorau hyn, ein nod yw creu rhwydwaith o ysgolion modern, effeithlon a chroesawgar sy'n diwallu anghenion ein myfyrwyr a'n cymunedau nawr ac yn y dyfodol.

Sicrhau bod ein holl adeiladau'n addas at y diben

Ein hymrwymiad yw sicrhau bod pob adeilad ysgol yng Nghonwy yn addas at y diben. Mae hyn yn cynnwys asesiadau rheolaidd o gyflwr yr adeilad, diogelwch, capasiti, anghenion cwricwlwm, mynediad i bobl anabl, a defnydd cymunedol. Er gwaethaf buddsoddiadau sylweddol dros y 10 mlynedd diwethaf, mae angen uwchraddio sylweddol o hyd ar rai ysgolion i ddiwallu anghenion presennol a rhai yn y dyfodol, gyda'r ôl-gronid cynnal a chadw presennol wedi'i amcangyfrif i gostio £10.4m. Bydd hyn yn gofyn am fuddsoddiad wedi'i dargedu i ddarparu ystod eang o gyfleusterau er mwyn cynnal safonau uchel ar draws pob adeilad ysgol ac i gyfrannu at ganlyniadau addysgol gwell, cefnogi addysgu, gwella ymgysylltiad myfyrwyr, a chreu amgylcheddau dysgu gwell.

Lleihau Nifer y Lleoedd Gwag

Mae mynd i'r afael â'r broblem o leoedd gwag yn ein hysgolion yn hanfodol. Yng Nghonwy, mae niferoedd disgyblion sy'n gostwng wedi arwain at gynnydd mewn lleoedd gwag. Yn ôl data CYBLD 2025, mae lleoedd gwag ar hyn o bryd yn cyfrif am 18.6% o leoedd ysgol neu leoedd ar gyfer 3,196 o ddisgyblion. Mae'r sector Cynradd yn cyfrif am 1871 o'r lleoedd hynny (20%) ac yn yr Uwchradd mae 1325 o leoedd gwag (17%). Mae hyn yn effeithio ar y defnydd effeithlon o adnoddau a rhaid i Gonwy anelu at wneud y gorau o gapasiti i sicrhau bod adnoddau'n cael eu defnyddio'n effeithiol er budd pob myfyriwr. Mae niferoedd disgyblion yn effeithio ar ddyraniad cyllidebau ysgolion a gall niferoedd disgyblion sy'n gostwng arwain at lai o gyllid sy'n rhoi pwysau ar ysgolion.

Cynaliadwyedd Ariannol

Mae cynaliadwyedd ariannol yn sbardun newydd a hanfodol ar gyfer moderneiddio. Dros y 5 mlynedd diwethaf, rydym wedi gweld cynnydd sylweddol mewn costau gweithredol, gan gynnwys ynni, cynnal a chadw a staffio. Felly, mae angen dull strategol o reoli ariannol i gefnogi ysgolion. Gall adeiladau ysgolion weld arbedion cost sylweddol trwy effeithlonrwydd ynni gwell a chostau cynnal a chadw is. Gall optimeiddio'r gost fesul disgybl helpu i sicrhau bod adnoddau'n cael eu dyrannu'n briodol ac yn effeithiol ar gyfer Conwy.

Adolygu'r ddarpariaeth addysg ôl-16

Mewn tirwedd addysgol sy'n newid, mae'r cyfrifoldeb dros ariannu a rheoleiddio'r sector addysg drydyddol ac ymchwil yng Nghymru bellach yn cael ei ysgwyddo gan MEDR. MEDR yw'r Comisiwn Addysg Drydyddol ac Ymchwil ac mae'n gorff hyd braich o Lywodraeth Cymru sy'n rheoleiddio sefydliadau, ac yn ariannu:

- addysg bellach;
- addysg uwch, gan gynnwys ymchwil ac arloesi;
- prentisiaethau;
- dysgu cymunedol i oedolion a
- chweched dosbarth ysgolion a gynhelir gan yr awdurdod lleol.

Mae eu cynllun strategol a gyhoeddwyd yn ddiweddar (2025-30) yn nodi 5 nod strategol:

1. Canolbwyntio'r sector addysg drydyddol ar anghenion y dysgwr.
2. Creu system drydyddol hyblyg a chydgyssylltiedig lle gall pawb gaffael y sgiliau a'r wybodaeth sydd eu hangen arnynt ar gyfer economi a chymdeithas sy'n newid.
3. Er mwyn sicrhau bod dysgwyr yn derbyn y ddarpariaeth o'r ansawdd uchaf mewn sector addysg drydyddol sy'n ymdrechu i wella'n barhaus.
4. I dyfu ymchwil sydd wedi ennill clod rhyngwladol ac ysbrydoli arloesedd ledled y sector addysg drydyddol.
5. Annog mwy o ddefnydd o'r iaith Gymraeg, gan gynyddu'r galw am ddysgu ac asesu drwy gyfrwng y Gymraeg a chyfranogiad ynddynt.

Er mwyn i Gonwy gyfrannu at y nodau hyn lle bo angen, rydym am fod mewn sefyllfa gref i ddarparu gwybodaeth, rhesymeg, tystiolaeth a data clir i bennu dyfodol addysg ôl-16 yng Nghonwy ac i yrru hyn yn seiliedig ar angen lleol.

Cynaliadwyedd Cymunedol ac Amgylcheddol

Nod Llywodraeth Cymru yw i ysgolion wasanaethu fel canolfannau cymunedol, gan ddarparu cyfleusterau a gwasanaethau sy'n fuddiol i'r gymuned ehangach y tu hwnt i'r diwrnod ysgol traddodiadol, sy'n cynnwys hyrwyddo defnyddio adeiladau ysgol ar gyfer gweithgareddau cymunedol a sicrhau bod ysgolion yn cyfrannu at gynaliadwyedd amgylcheddol. Drwy integreiddio technoleg werdd a hyrwyddo ymddygiadau cynaliadwy, gallwn greu ysgolion sy'n gyfrifol yn amgylcheddol ac yn fuddiol i'r gymuned.

Dadgarboneiddio

Mewn ymateb i'r argyfwng newid hinsawdd, mae'r Cyngor wedi ymrwymo i fod yn sefydliad carbon sero net erbyn 2030. Yn dilyn datblygiad y cynllun datgarboneiddio, sefydlodd Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy'r Rhaglen Her Hinsawdd yn 2020 i gyflawni'r weledigaeth:

- 'Arwain ein cymunedau i gyflawni sir sero carbon net.'

Er mwyn cyrraedd y targed hwn, mae Conwy yn wynebu nifer o heriau a phenderfyniadau er mwyn lleihau allyriadau carbon a gwella effeithlonrwydd ynni yn ein stoc o ysgolion.

Blynyddoedd Cynnar:

Rhaid i Awdurdodau Lleol roi sylw i:

- sicrhau bod digon o ofal plant ar gael;
- cynnal Asesiadau Digonolrwydd Gofal Plant;
- darparu gwybodaeth, cyngor a chymorth yn ymwneud â gofal plant i rieni, darpar rieni a'r rhai sydd â chyfrifoldeb rhiant neu ofal am blentyn yn unol â Deddf Gofal Plant 2006.

Mae timau Addysg Conwy yn cydweithio i wella'r ddarpariaeth gofal plant bresennol ar safleoedd ysgolion o fewn y Rhaglen Cymunedau Cynaliadwy ar gyfer Dysgu drwy gyllid cyfalaf. Mae lleoliadau gofal plant ar safleoedd ysgolion yn darparu cyfleoedd i rieni gael mynediad at amryw o gynlluniau gofal plant, megis: Dechrau'n Deg ar gyfer plant 2 oed, Addysg Gynnar ar gyfer plant 3 oed, gwasanaethau cofleidiol, brechwast a darpariaeth ar ôl ysgol. Mae hefyd yn caniatáu i rieni gael mynediad at gynlluniau cyflogaeth megis Cynnig Gofal Plant Cymru, a Gofal Plant Di-dreth.

Mae'r cynlluniau hyn yn annog teuluoedd i fanteisio ar gyfleoedd sydd ar gael iddynt yn eu cymunedau, i gefnogi a galluogi rhieni a theuluoedd i weithio, hyfforddi neu chwilio am waith i wneud gwahaniaeth i'w bywydau bob dydd er mwyn dyfodol llewyrchus sydd â effaith gadarnhaol ar deuluoedd a chymunedau ac yn darparu integreiddio gwasanaethau ar un safle. Mae'r cynlluniau hefyd yn gwella cyfleoedd plant i ddysgu a chwarae i wella a datblygu eu lles, yn ogystal ag annog datblygiad plant a pharodrwydd i'r ysgol i gefnogi'r cyfnod pontio.

Creu Mynediad Gwell at Asedau Addysgol ar gyfer Gwaith Ieuenctid:

Gall canolfannau ieuenctid a manau ieuenctid gael effeithiau cymdeithasol a datblygiadol sylweddol ar bobl ifanc a'r gymuned ehangach, gan gynnwys:

1. Cysylltiadau Cymdeithasol Gwell: Annog pobl ifanc i ddod o hyd i ffyrdd newydd ac arloesol o gymdeithasu, gan feithrin creadigrwydd a gwydnwch wrth adeiladu amgylcheddau diogel ar gyfer rhyngweithio.
2. Ymgysylltu Cadarnhaol â'r Gymuned: Gall mentrau dan arweiniad y gymuned hyrwyddo ymddygiad cadarnhaol a lleihau gweithgareddau gwrthgymdeithasol, gan greu amgylchedd mwy diogel a chefnogol.
3. Cymorth Iechyd Meddwl a Llesiant Gwell: Gall adnoddau iechyd meddwl amrywiol a rhaglenni mentora helpu i sicrhau bod gan bobl ifanc fynediad at amrywiaeth o systemau cymorth sydd wedi'u teilwra i'w hanghenion.
4. Cyfleoedd Datblygu Sgiliau Ehangach: Gall rhaglenni hyfforddi, gweithdai cyflogadwyedd, a gweithgareddau allgyrsiol roi cyfleoedd i bobl ifanc ddatblygu sgiliau bywyd hanfodol ac arweiniad gyrfa.
5. Ymdrechion Cydweithredol â Gwasanaethau Eraill: Gall ysgolion, gwasanaethau cymdeithasol, a gorfodi'r gyfraith ddod at ei gilydd i greu rhwydwaith cymorth cydlynol i bobl ifanc.
6. Cysylltiadau Cymunedol Cryfach: Gall ffocws ar ymgysylltu cymunedol arwain at fwy o gyfranogiad mewn gwirfoddoli, rhaglenni arweinyddiaeth, a mentrau lleol, ac ymdeimlad o berthyn a chyfrifoldeb dinesig ymhlith pobl ifanc.

Darpariaeth Addysg Awyr Agored ac Ehangu Cymorth i Deuluoedd:

Mae gan Gonwy enw da am ddarparu profiadau dysgu antur o ansawdd uchel yn Eryri, gan ddarparu addysg awyr agored sy'n helpu plant, pobl ifanc a theuluoedd i feithrin hyder a gwydnwch. Mae'r gwasanaeth wedi datblygu rhaglen bwrpasol mewn partneriaeth â Gofal Cymdeithasol, gan gynnig profiadau dysgu awyr agored wedi'u cynllunio i gefnogi teuluoedd sy'n wynebu heriau fel tlodi, anghenion dysgu ychwanegol, iechyd meddwl gwael neu amgylchiadau cartref anodd. Er mwyn cynorthwyo plant a theuluoedd agored i niwed mewn argyfwng, mae'r ganolfan yn cyflogi amrywiaeth o strategaethau arbenigol, gan gynnwys:

- Therapi sy'n Seiliedig ar Natur: Profiadau awyr agored trochol sy'n meithrin gwydnwch, hyder a lles emosiynol.
- Dulliau sy'n Seiliedig ar Drawma: Mae staff yn derbyn hyfforddiant i gefnogi pob aelod o'r teulu sydd wedi profi trawma, gan sicrhau mannau diogel ar gyfer iacháu.
- Partneriaethau Cymunedol: Cydweithio ag ysgolion, gwasanaethau cymdeithasol ac elusennau i gyrraedd a chynorthwyo'r rhai mewn angen.
- Dysgu Awyr Agored Strwythuredig: Meithrin sgiliau, gwaith tîm, a datblygiad personol trwy lwybrau gwyllt, prosiectau cadwraeth, a dysgu seiliedig ar antur, i gyd wedi'i alinio â'r cwricwlwm Cymreig newydd.
- Polisiâu Diogelu: Mesurau cryf ar waith i sicrhau diogelwch a lles yr holl gyfranogwyr.

Cynhwysiant:

Mae Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy yn anelu at gael ei gydnabod fel un sy'n cynnig addysg ragorol i bob plentyn a pherson ifanc. Mae'r Cyngor ac ysgolion yn parhau i ganolbwyntio ar wella addysg a pherfformiad ar draws y system ysgolion gyfan fel bod pob person ifanc yn dod yn unigolion iach a hyderus sy'n chwarae rhan weithredol yn eu cymunedau ac sy'n fedrus ac yn barod ar gyfer y cyfleoedd swyddi sydd ar gael.

Wrth wneud hynny, mae'r Cyngor wedi ymrwmo i ddatblygu addysg, cefnogaeth a darpariaeth ddysgu ychwanegol (DDY) ragorol ar gyfer pob plentyn a pherson ifanc sydd ag anghenion dysgu ychwanegol, ac i gyflawni egwyddorion Cod Anghenion Dysgu Ychwanegol (ADY) Cymru 2021. Nod yr egwyddorion hyn yw cefnogi:

1. creu system addysg gwbl gynhwysol, lle rhoddir cyfle i bob dysgwr lwyddo;
2. cael mynediad at addysg sy'n diwallu eu hanghenion; a
3. yn eu galluogi i gymryd rhan mewn dysgu, elwa ohono a mwynhau dysgu.

Cynnal a Chadw Ôl-groniad:

Mae tîm Rheoli Ystadau ac Asedau Conwy yn darparu data blynyddol ar ofynion cynnal a chadw ôl-groniad mewn asedau addysg. Mae'r rhestr yn offeryn gwerthfawr ar gyfer cynllunio ac wrth ystyried gofynion atgyweirio a chynnal a chadw a hyfywedd hirdymor adeiladau o fewn y portffolio addysg.

Cynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg:

Mae Cynllun Strategol y Wesbon (WESP) Conwy yn allweddol wrth gyflawni nod Llywodraeth Cymru o gael 1 filiwn o Siaradwyr Cymraeg erbyn 2050. Mae Canlyniadau 1 a 2 yn canolbwyntio ar nifer cynyddol o blant meithrin/tair oed (canlyniad 1) a phlant dosbarth derbyn/pum mlwydd oed (canlyniad 2) sy'n derbyn eu haddysg drwy gyfrwng y Gymraeg. Mae Conwy yn uchelgeisiol i gyrraedd a hyd yn oed ragori ar y targedau hyn ac mae gwasanaethau perthnasol yn gweithio gyda lleoliadau blynyddoedd cynnar ac ysgolion i gyflawni hyn. Er bod targedau yn y Cynllun Strategol y Wesbon wedi'u cyfyngu i ddarparu ar gyfer plant hyd at 5 oed, mae'n hanfodol bod cyfleoedd i barhau i dderbyn addysg drwy gyfrwng y Gymraeg yn cael eu darparu. Mae hyn yn gofyn am gynllunio tymor byr, canolig a hirach i sicrhau bod nifer gofynnol o leoedd ysgol ar gael i ddarparu addysg cyfrwng Cymraeg a dwyieithog i blant y tu hwnt i 5 oed ac i'r sector uwchradd. Mae ysgolion uwchradd cyfrwng Cymraeg presennol Conwy yn llawn neu'n agos at fod yn llawn, ac felly mae'n ddoeth cynllunio ymlaen llaw i sicrhau cyfle cyfartal ar gyfer addysg uwchradd mewn lleoliad cyfrwng Cymraeg neu ddwyieithog i blant a phobl ifanc ledled Conwy sy'n dewis hyn.

Cwricwlwm i Gymru:

Mae timau Addysg Conwy yn cydweithio i sicrhau bod ysgolion yn parhau i gael yr adnoddau a'r gallu i hyrwyddo Cwricwlwm Cymru yn llwyddiannus. Mae ysgolion a lleoliadau wedi gweithio'n galed i ddylunio cwricwla sy'n bodloni pedwar diben Cwricwlwm Cymru yn effeithiol, sef y rhai sy'n ceisio datblygu:

1. Dysgwyr uchelgeisiol, galluog
2. Cyfranwyr mentrus, creadigol
3. Dinasyddion moesegol, gwybodus
4. Unigolion iach, hyderus

Mae'r cwricwlwm wedi'i gynllunio'n lleol gan staff yr ysgol i ymateb i anghenion pob person ifanc a'u diwallu ac mae wedi'i lunio ar gyfer byd sy'n newid yn gyflym. Mae'n canolbwyntio ar ddysgu sy'n seiliedig ar gynnydd (yn hytrach nag ar oedran) ac mae ganddo bwrpas clir o ran yr hyn sydd angen ei gyflawni. Mae disgyblion yn dysgu am bethau a fydd yn eu helpu bob dydd ac yn eu symud ymlaen yn eu dysgu pan fyddant yn barod i wneud hynny, nid oherwydd eu hoedran. Mae hyn yn fwy perthnasol nag erioed oherwydd yr effeithiau gwahanol y mae pandemig Covid-19 wedi'u cael ar ddysgu pobl ifanc. Mae gofynion i gynnwys cyd-destunau lleol wrth gynllunio ar gyfer y cwricwlwm. O 2025 ymlaen, mae newidiadau i'r cwricwlwm 14-16 yn cael eu gweithredu ac mae diwygio cymwysterau ar y gweill. Efallai y bydd gofynion pellach i addasu amgylcheddau dysgu i gyflawni'r gofynion a'r cymwysterau newydd yn llwyddiannus.

Cyfraniadau Strategol

Mae addysg, a'r strategaeth hon, yn anelu at gyfrannu at 4 o 5 Nod Corfforaethol Conwy (y 5ed yw Nod 4: Tai), yn y meysydd canlynol:

Nod 1: Cyngor Gwydn

Nod:Bydd y cyngor yn gynaliadwy a bydd yn dal i allu darparu gwasanaethau craidd i ddiwallu anghenion trigolion ac ymwelwyr.

Cyfraniad addysg:

- Rheolaeth Ariannol
- Rheoli Asedau
- Cwsmeriaid a Democratiaeth

Nod 2: Amgylchedd

Nod:Bydd ein gweithredoedd yn arafu newid hinsawdd ac yn diogelu'r amgylchedd ar gyfer cenedlaethau'r dyfodol.

Cyfraniad addysg:

- Ynni Cynaliadwy
- Trafnidiaeth

Nod 3: Ffyniant a Dysgu

Nod:Bydd ein treftadaeth gyfoethog wedi'i diogelu i gefnogi lles cenedlaethau'r dyfodol. Byddwn wedi cadw talent sy'n cefnogi twf ac yn gosod Conwy yng nghanol Economi Gogledd Cymru. Bydd ein plant yn ddysgwyr uchelgeisiol a galluog. Byddant yn unigolion iach a hyderus sy'n chwarae rhan weithredol mewn cymunedau ac sy'n fedrus ac yn barod ar gyfer y cyfleoedd gwaith sydd ar gael.

Cyfraniad addysg:

- Mynediad i Addysg
- Llwybrau ar gyfer Dysgu Gydol Oes
- Yn barod am waith a llwybrau cynhwysol i gyfleoedd
- Diwylliant
- Buddsoddiad
- Iaith Gymraeg
- Cyfleusterau Addysg

Nod 5: Llesiant

Nod:Rydym am greu amgylchedd lle mae diogelu yn fusnes i bawb a lle nad oes neb yn cael ei niweidio. Byddwn yn galluogi pobl i fyw bywydau hirach, iachach a hapusach. Rydym am i bobl ofalu amdanynt eu hunain, gwneud dewisiadau ffordd o

fyw iach, a byw'n dda gyda phroblemau iechyd cronig. Byddwn wedi lleihau effaith andwyol tldi. Drwy gefnogi'r sector gofal, bydd y gofal cywir ar gael pan fo ei angen ac yn diwallu anghenion poblogaeth ddemograffig newidiol Conwy.

Cyfraniad addysg:

- Diogelu
- Llesiant
- Diogelwch

Polisiau Cysylltiedig

Ein Cenhadaeth Genedlaethol: Safonau Uchel a Dyheadau i Bawb

Mae'r cynllun hwn yn nodi ymrwymiad Llywodraeth Cymru i gyflawni safonau uchel a dyheadau i bob dysgwr drwy fynd i'r afael ag effaith tlodi ar gyrhaeddiad addysgol a chefnogi pob dysgwr. Mae elfennau allweddol yn cynnwys Cwricwlwm Cymru, Cydraddoldeb ac Amrywiaeth a Llesiant.

Cynllun y Gweithlu Addysg

Wedi'i gyhoeddi ym mis Ionawr 2025, mae'r cynllun strategol hwn yn anelu at fynd i'r afael â heriau yn y sector addysg, gan gynnwys problemau recriwtio a chadw staff, pwysau llwyth gwaith, a rôl esblygol athrawon. Mae'r cynllun wedi'i ddatblygu mewn cydweithrediad â rhanddeiliaid allweddol i greu gweithlu cynaliadwy, â chefnogaeth dda sy'n gwella ansawdd addysg yng Nghymru.

Cymraeg 2050: Strategaeth Iaith Gymraeg

Nod y strategaeth hon yw cynyddu darpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg a chefnogi'r nod o gael miliwn o siaradwyr Cymraeg erbyn 2050.

Deddf Anghenion Dysgu Ychwanegol a'r Tribiwnlys Addysg (Cymru)

Mae'r ddeddf hon yn canolbwyntio ar gefnogi dysgwyr ag anghenion dysgu ychwanegol (ADY) a sicrhau eu bod yn derbyn darpariaeth addysgol briodol. Ei nod yw creu system addysg fwy cynhwysol sy'n darparu ar gyfer anghenion amrywiol pob myfyriwr.

Cymunedau Cynaliadwy ar gyfer Dysgu

Mae'r Rhaglen Cymunedau Cynaliadwy ar gyfer Dysgu yn fenter fuddsoddi hirdymor gan Lywodraeth Cymru sydd â'r nod o drawsnewid ysgolion a cholegau yn ganolfannau ar gyfer dysgu ac ymgysylltu cymunedol. Mae'r rhaglen hon yn canolbwyntio ar wella cyflwr ac effeithlonrwydd adeiladau addysgol wrth hyrwyddo cynaliadwyedd amgylcheddol a chydlyniant cymunedol.

Gweledigaeth newydd - Cymunedau Cynaliadwy ar gyfer Dysgu yng Nghonwy

Blaenoriaethau Allweddol ar gyfer Dyfodol Ysgolion Conwy

Ers y strategaeth gychwynnol yn 2010, mae Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy wedi parhau i esblygu ei weledigaeth ar gyfer addysg i ddiwallu anghenion ein cymunedau sy'n newid yn barhaus. Mae'r blaenoriaethau canlynol yn adlewyrchu ein hymrwymiad i ddarparu addysg o ansawdd uchel, gynhwysol a chynaliadwy i bob plentyn.

Blaenoriaeth 1: Creu amgylcheddau sy'n addas at y diben

Byddwn yn gweithio i sicrhau bod gan bob plentyn fynediad at gyfleusterau addas sy'n caniatáu cyflwyno ystod lawn o brofiadau addysgol. Mae hyn yn cynnwys: ystafelloedd dosbarth sydd â'r technolegau addysgol diweddaraf, manau chwarae awyr agored diogel a diddorol sy'n hyrwyddo gweithgaredd corfforol a rhyngweithio cymdeithasol, manau swyddogaethol a chyfforddus i staff weithio a chydweithio ac amgylcheddau ysgol diogel a dymunol sydd wedi'u cynnal a'u cadw'n dda.

Blaenoriaeth 2: Cefnogi Dysgwyr ag Anghenion Dysgu Ychwanegol

Byddwn yn gweithio gyda phenaethiaid a llywodraethwyr a thîm ADY Conwy i gefnogi cyflawniad yr amcanion a nodir yn Nogfen Egwyddorion Anghenion Dysgu Ychwanegol Conwy.

Blaenoriaeth 3: Lleihau Lleoedd Gwag

Byddwn yn gweithio i leihau nifer y lleoedd gwag yn ein hysgolion cynradd er mwyn bod o fewn canllawiau Llywodraeth Cymru. Mae hyn yn cynnwys sicrhau bod gan ysgolion cynradd unigol fwy na 75% o'u lleoedd wedi'u llenwi a bod 90% o leoedd wedi'u llenwi ar draws y sector trwy optimeiddio dyrannu adnoddau a gwella effeithlonrwydd cyffredinol ein system ysgolion. Byddwn yn glynu wrth uchafswm rhagnodedig Llywodraeth Cymru o 30 o blant fesul dosbarth. Mae'r safon hon yn helpu i sicrhau bod pob plentyn yn cael y sylw a'r gefnogaeth sydd eu hangen arnynt i lwyddo yn academiaidd ac yn bersonol.

Blaenoriaeth 4: Adolygu Darpariaeth Addysg Ôl-16

Sicrhau bod Conwy yn cyfrannu at 5 nod strategol MEDR lle bo angen, drwy sicrhau bod gwybodaeth, rhesymeg, tystiolaeth a data clir ar gael yn rhwydd i benderfynu dyfodol addysg ôl-16 yng Nghonwy ac i yrru darpariaeth yn seiliedig ar angen lleol.

Blaenoriaeth 5: Hyrwyddo'r iaith a'r diwylliant Cymraeg

Hyrwyddo amcanion Cynllun Strategol y Wesgyn (WESP) Conwy drwy gynyddu nifer y plant meithrin a derbyn/pum mlwydd oed sy'n derbyn addysg drwy'r Gymraeg a sicrhau cyfle cyfartal ar gyfer addysg mewn lleoliad cyfrwng Cymraeg neu ddwyieithog i blant a phobl ifanc ledled Conwy.

Blaenoriaeth 6: Cynaliadwyedd Ariannol

Byddwn yn gweithio gydag ysgolion i hyrwyddo cynaliadwyedd ariannol drwy reoli costau rhedeg adeiladau, optimeiddio'r gost fesul disgybl, a gweithredu arferion sy'n effeithlon o ran ynni lle bo modd. Bydd hyn yn cynnwys adolygiadau ariannol rheolaidd a buddsoddiadau strategol i leihau costau gweithredol.

Blaenoriaeth 7: Sero Net

I gyfrannu at Gynllun Sero Net Conwy, sydd, yn rhannol, yn anelu at leihau allyriadau nwyon tŷ gwydr o ystâd y Cyngor i gyflawni allyriadau sero net, fel aelod allweddol o Brosiect Ystâd Allyriadau Sero Net Conwy. Bydd y blaenoriaethau hyn yn ein helpu i greu rhwydwaith o ysgolion modern, effeithlon a gwydn sy'n diwallu anghenion ein myfyrwyr a'n cymunedau nawr ac yn y dyfodol.

Blaenoriaeth 8: Cwricwlwm i Gymru

Byddwn yn ceisio cefnogi ysgolion i gyflwyno Fframwaith newydd y Cwricwlwm i Gymru drwy greu amgylcheddau sy'n cefnogi ei ddull integredig o ddysgu ac addysgu.

Effaith ar Ysgolion Conwy

Mae'r Rhaglen Cymunedau Cynaliadwy ar gyfer Dysgu yn gweithredu ar sail dreigl, gan ganiatáu buddsoddiad a gwelliant parhaus. Mae'r dull hwn yn sicrhau y gellir ymgymryd â phrosiectau ar gyflymder sy'n addas i flaenoriaethau ac anghenion lleol, yn hytrach na chael eu cyfyngu gan amserlenni sefydlog. I ysgolion cynradd Conwy, mae'r Rhaglen Cymunedau Cynaliadwy ar gyfer Dysgu yn cynnig sawl budd:

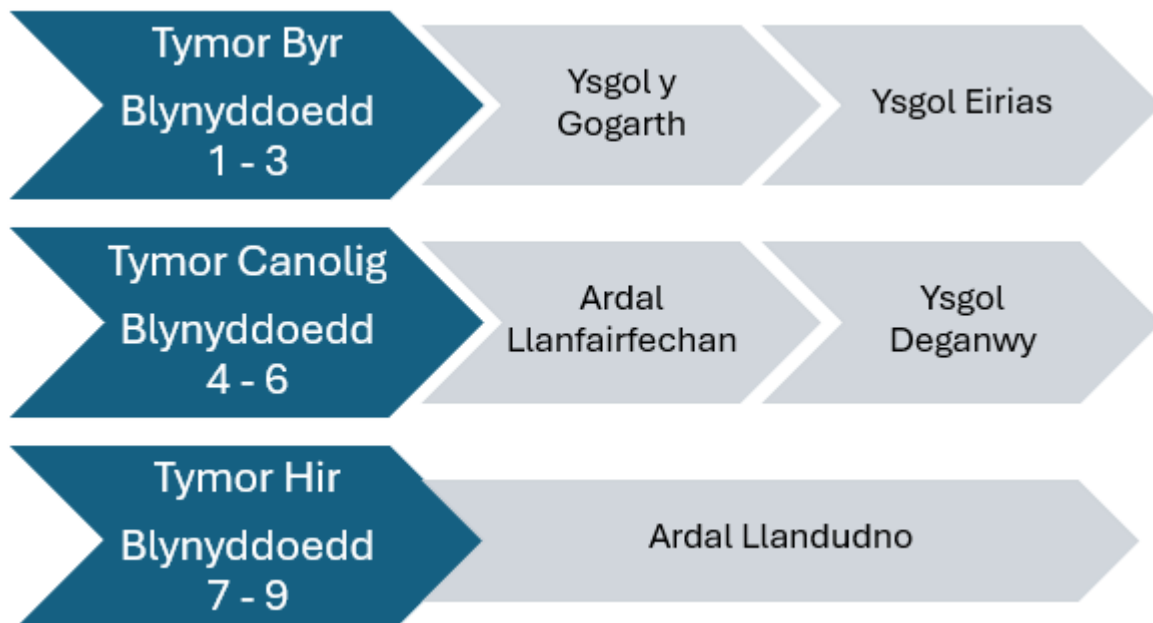
- **Cyfleusterau Modern**
- **Effeithlonrwydd Ynni**
- **Hybiau Cymunedol**
- **Amgylcheddau Dysgu Gwell**

Drwy gyd-fynd â'r rhaglen hon, gall Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy sicrhau bod ei ysgolion cynradd nid yn unig yn addas at y diben ond eu bod hefyd yn darparu addysg gynaliadwy sy'n canolbwyntio ar y gymuned.

Yn 2024, cymeradwyodd Cabinet Conwy Raglen Cymunedau Cynaliadwy ar gyfer Dysgu 9 mlynedd Conwy. Bydd y rhaglen yn parhau i fod yn addasadwy, gan gydnabod yr heriau cymhleth a wynebier, ond bydd hefyd yn cydnabod cyfleoedd trwy gydweithio ac arloesi gyda'r nod o sicrhau cynllunio effeithiol a phriodol ar gyfer addysg yng Nghonwy.

Bydd cynlluniau ar gyfer datblygiadau ysgolion newydd yn cael eu llywio gan argaeledd cyllid ar gyfer prosiectau a byddant yn cael eu hadolygu'n rheolaidd gyda'r rhaglen ddrafft gychwynnol a ddangosir isod.

Bydd pob prosiect yn destun cymeradwyaeth achos busnes llawn gan Lywodraeth Cymru a Chyngor Bwrdeistref Sirol Conwy a fydd yn ystyried amrywiaeth o ffactorau gan gynnwys, ond heb fod yn gyfyngedig i, oblygiadau ariannol, gofynion cyfreithiol, argaeledd tir a chyfyngiadau cynllunio cyn cymeradwyo prosiectau mewn unrhyw ardal.

Ymglymiad Rhanddeiliaid a'r Gymuned

Un o'n Blaenoriaethau Corfforaethol yw bod 'Pobl yng Nghonwy yn cyfrannu at eu cymuned'. Maent yn cael eu hysbysu, eu cynnwys, a'u gwranddo a gallant gyfrannu'n weithredol at eu cymuned. Maent yn byw mewn cymuned lle mae'r iaith Gymraeg yn ffynnu a lle mae amrywiaeth leol yn cael ei pharchu. Drwy wella'r ffordd rydym yn gweithio gyda chymunedau, byddwn yn galluogi pobl i chwarae rhan weithredol yn yr hyn sy'n digwydd ynddynt.

Bydd y strategaeth hon yn cefnogi ein blaenoriaeth gorfforaethol drwy ymgysylltu â rhanddeiliaid a chymunedau ar adegau allweddol, a'r cyntaf ohonynt fydd wrth ddatblygu'r strategaeth 9 mlynedd hon.

Bydd y strategaeth hon yn destun cyfnod o ymgynghori cyhoeddus a bydd hefyd yn destun proses gymeradwyo ddemocrataidd Conwy sy'n cynnig cyfle i rhanddeiliaid rannu eu barn a helpu i lunio ein gweledigaeth ar gyfer addysg yng Nghonwy.

Yn unol â Chod Trefniadaeth Ysgolion 2018, bydd Conwy yn dilyn y prosesau a nodir yn ddiweddarach yn y ddogfen hon cyn gweithredu unrhyw gynllun a ystyrir yn newid rheoledig, fel y'i diffinnir yn y cod, a fydd yn cynnwys ymgynghoriadau ac ymgysylltu yn ôl yr angen.

Modelau ar gyfer Newid

Yn unol ag Adrannau 1.7 ac 1.8 o'r Cod Trefniadaeth Ysgolion, bydd Conwy yn archwilio'r holl opsiynau sydd ar gael iddynt a'u hysgolion i sicrhau bod gan bob plentyn gyfle cyfartal i dderbyn yr addysg orau bosibl, er enghraifft clwstrio, cydweithio neu ffedereiddio ag ysgolion eraill i gynyddu hyfywedd yr ysgol neu wneud defnydd o'r adeiladau presennol fel adnodd cymunedol.

Modelau Awdurdodau Lleol ar gyfer Newid Strwythurol

Er mwyn cyflawni blaenoriaethau'r strategaeth hon, mae gan Conwy nifer o fodelau i alluogi newid strwythurol a bydd unrhyw gynigion yn cael eu gweithredu yn unol â chanllawiau Llywodraeth Cymru, gan ddilyn y Cod Trefniadaeth Ysgolion lle bo'n berthnasol.

Sefydlu Ysgolion 'Pob Drwodd'

Mae'r model hwn yn cynnwys uno ysgolion iau ac ysgolion babanod bwydo yn un ysgol gynradd, yn ogystal ag integreiddio ysgolion uwchradd ac ysgolion arbennig lle bo'n briodol i greu taith addysgol ddi-dor i fyfyrwyr o'r blynyddoedd cynnar hyd at addysg uwchradd, gydag un Pennaeth ac un Corff Llywodraethol yn goruchwyllo'r sefydliad cyfan.

Sefydlu Ysgol Ardal ar Un Safle mewn Ardaloedd Daearyddol Dynodedig

Mae'r model hwn yn cyfeirio at greu un ysgol ar un safle ar gyfer ardal ddaearyddol ddynodedig. Byddai hyn yn golygu cau'r holl ysgolion presennol yn yr ardal a sefydlu ysgol newydd ar safle presennol neu safle newydd. Byddai'r ysgol hon yn gwasanaethu'r gymuned gyfan o fewn yr ardal ddaearyddol honno.

Sefydlu Ysgol Ardal ar Safleoedd Lluosog mewn Ardaloedd Daearyddol Dynodedig

Mae'r model hwn yn cynnwys greu un ysgol sy'n gweithredu ar draws dau safle neu fwy o fewn ardal ddaearyddol ddynodedig. Byddai hyn yn golygu cau'r holl ysgolion presennol yn yr ardal a sefydlu un ysgol sy'n gwasanaethu'r gymuned o sawl lleoliad.

Integreiddio Darpariaeth Lloeren o fewn Lleoliadau Prif Ffrwd

Ar gyfer ysgolion arbennig, ein nod yw integreiddio Darpariaeth Loeren o fewn lleoliadau prif ffrwd. Mae hyn yn cynnwys greu unedau arbenigol o fewn ysgolion prif ffrwd i gefnogi myfyrwyr ag anghenion dysgu ychwanegol (ADY). Bydd yr unedau hyn yn darparu cefnogaeth wedi'i theilwra wrth ganiatáu i fyfyrwyr elwa o amgylchedd cynhwysol ysgol brif ffrwd wrth leihau'r pwysau ar un ysgol arbennig yng Nghonwy.

Cau ysgol neu ysgolion

Efallai y bydd amgylchiadau lle, ar ôl ystyried pob dewis arall addas, y bydd cau ysgol, neu ysgolion, yn opsiwn dewisol. Os bydd yr opsiwn hwn yn cael ei symud ymlaen, bydd yn cael ei wneud gyda rhanddeiliaid ac yn unol â'r holl ganllawiau statudol angenrheidiol.

Modelau Cyrff Llywodraethu Ysgolion ar gyfer Newid Sefydliadol

Cyrff Llywodraethu yn Sefydlu Trefniadau Ysgol Ffederal Ffurfiol

Mae Rheoliadau Ffederasiwn Ysgolion a Gynhelir a Diwygiadau Amrywiol (Cymru), 2010, yn caniatáu i ddau i bump o gyrff llywodraethu ysgolion a gynhelir ffederaleiddio'n wirfoddol. Bydd ysgolion sydd â Chorff Llywodraethu ffederal yn parhau i fod yn endidau cyfreithiol ar wahân, gan gadw eu henw eu hunain, eu disgyblion cofrestredig, a'u cyllideb. Gall y Corff Llywodraethu ffederal benodi un Pennaeth i reoli'r ysgolion ar draws y ffederasiwn. Fel arall, gallai'r Penaethiaid presennol barhau yn eu swyddi o dan strwythur colegol ar gyfer rheoli'r ffederasiwn. Mae gan y Corff Llywodraethu'r opsiwn o gronni cyllidebau unigol yr ysgolion. Gall ysgolion gydweithio'n agos ar faterion llywodraethu, rheoli, datblygu arweinyddiaeth, cyflwyno'r cwricwlwm, staffio, a chynhwysiant.

Cyrff Llywodraethu i Ddatblygu Modelau Sefydliadol Anffurfiol

Gall ysgolion ddatblygu llai o drefniadau ffurfiol i sicrhau mwy o gydweithio a chefnogi Cymunedau Dysgu Proffesiynol. Mae'r trefniadau hyn yn darparu cyfleoedd ar gyfer arbedion maint ac effeithlonrwydd wrth ddefnyddio a datblygu adnoddau.

Clystyrau Ysgolion Gall ysgolion weithio mewn grwpiau teuluol clwstwr i rannu a datblygu adnoddau. Mae clystyrau ysgolion yn darparu cyfleoedd i ysgolion gryfhau eu cydweithio trwy rannu a datblygu adnoddau a defnyddio sgiliau cwricwlwm a rheoli staff yr ysgolion.

Ffederasiynau Anffurfiol Gall ysgolion weithio mewn trefniadau fel trefniadau ffurfiol Ysgolion Ffederal, gyda Chyrff Llywodraethu unigol yr ysgolion yn cytuno i sefydlu Pwyllgor ar y Cyd gyda phwerau dirprwyedig cytunedig ac opsiynau ar gyfer cyllideb gyfyngedig ar y cyd. Gall ysgolion gydweithio'n agos ar faterion llywodraethu, rheoli, datblygu arweinyddiaeth, cyflwyno'r cwricwlwm, staffio a chynhwysiant.

Polisiau a Strategaethau Sylfaenol

Bydd y strategaeth yn cefnogi ac yn ystyried y polisiau/strategaethau canlynol lle bo'n briodol:

Cynnal a Chadw'r Iaith Gymraeg

Mae gan Gonwy bolisi o ddatblygu ysgolion sy'n sicrhau bod disgyblion yn cael y cymhelliant addysgol i feithrin sgiliau iaith sy'n arwain at ddwyieithrwydd a rhuglder yn y Gymraeg a'r Saesneg. Mae'n ofynnol i bob sefydliad addysgol adlewyrchu ac atgyfnerthu polisi iaith y Sir yn eu gweinyddiaeth, eu bywyd cymdeithasol, eu trefniadau bugeiliol, a'u darpariaeth ddysgu.

Trafnidiaeth

Bydd y strategaeth yn ystyried polisi cludiant ysgol Conwy fel rhan o unrhyw gynigion.

Derbyniadau

Bydd y strategaeth yn ystyried polisi Conwy o ganiatáu i rieni a disgyblion fynegi eu dewis o ran derbyniad i ysgol o'u dewis.

Ysgolion Lleol (Dalgylchoedd)

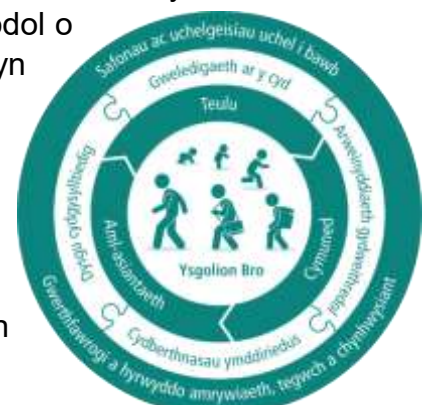
Mae gan bob ysgol leol 'dalgylch' wedi'i ddiffinio. Mae dalgylchoedd yn seiliedig ar ffiniau wardiau cymunedol fel y'u cyflenwir gan y Comisiwn Ffiniau. Mae dalgylchoedd wedi'u mapio allan ac mae'n ofynnol eu hadolygu'n rheolaidd. Mewn ardaloedd gwledig, bydd dalgylch yn cwmpasu llawer o filltiroedd sgwâr a gall gynnwys un neu fwy o bentrefi a'u hardaloedd cyfagos. Mewn ardaloedd trefol, gyda dwy neu fwy o ysgolion o fewn tref, bydd y dalgylchoedd yn gasgliad o strydoedd.

Ysgolion Pentref Gwledig

Mae Conwy yn cydnabod y rôl hanfodol y mae ein hysgolion pentref yn ei chwarae o fewn ein cymunedau gwledig i gynnal y diwylliant, yr iaith a'r ffordd o fyw leol. Wrth ystyried yr opsiynau ar gyfer strwythurau ysgolion yn y dyfodol o fewn ein hardaloedd gwledig, bydd yr Awdurdod yn dilyn canllawiau o fewn y Cod Trefniadaeth Ysgolion.

Ysgolion sy'n Canolbwyntio ar y Gymuned

Bydd yr Awdurdod Lleol yn cefnogi ysgolion i ddatblygu cysylltiadau cymunedol sy'n darparu cyfleoedd i bawb, gan

fod o fudd i'r disgyblion ac aelodau'r gymuned. Wrth ystyried yr opsiynau ar gyfer strwythurau ysgolion yn y dyfodol.

Anghenion Dysgu Ychwanegol (ADY)

Bydd y strategaeth yn cefnogi nod Conwy i wneud darpariaeth addysgol briodol a pherthnasol i bob plentyn ag anghenion dysgu ychwanegol a lle bo modd, bydd yn ymdrechu i wneud darpariaeth o'r fath ar gael mewn ysgolion prif ffrwd i gefnogi rhwydwaith o gydweithio a rhannu cyfleusterau/adnoddau/arbenigedd.

Polisiâu sy'n Canolbwyntio ar Ieuenctid

Mae'r fenter hon yn gysylltiedig â'r Ddyletswydd Trais Difrifol, y Bil Dull Ysgol Gyfan, Strategaeth Gwaith Ieuenctid Cymru, a'r Dull Ysgolion sy'n Canolbwyntio ar y Gymuned. Mynediad i Ysgolion y Tu Allan i Oriau Rheolaidd ar gyfer Clybiau Ieuenctid: Gall defnyddio cyfleusterau ysgol ar gyfer clybiau ieuenctid fod yn ffordd effeithiol o ddarparu mannau diogel, strwythuredig i bobl ifanc. Mae ystyriaethau allweddol yn cynnwys:

Partneriaethau ag Ysgolion

- Sefydlu cytundebau gydag ysgolion lleol i ddefnyddio eu cyfleusterau ar gyfer clybiau ieuenctid.
- Gweithio gydag arweinyddiaeth a llywodraethwyr yr ysgol i sicrhau bod polisiâu'n cyd-fynd.
- Amlygwch y manteision, fel ymgysylltu â'r gymuned a datblygu ieuenctid.
- Lleihau costau ariannol sy'n gysylltiedig â llogi lleoliadau allanol, nad ydynt yn aml yn addas at y diben.

Diogelu a Gofynion Cyfreithiol

- Sicrhau cydymffurfiaeth â pholisiâu diogelu ar gyfer lleoliadau y tu allan i'r ysgol.
- Cynnal asesiadau risg i sicrhau iechyd a diogelwch.
- Sicrhau yswiriant ar gyfer gweithgareddau a gynhelir ar safle'r ysgol.

Ysgolion Gwirfoddol a Gynorthwyir

Cynhelir ysgolion gwirfoddol a gynorthwyir ar y cyd gan Gyngor Bwrdeistref Sirol Conwy a naill ai'r Eglwys yng Nghymru neu'r Eglwys Gatholig Rufeinig. Bydd unrhyw newidiadau arfaethedig i'r ysgolion hyn yn cael eu hystyried yn agos gyda'r esgobaeth berthnasol. Byddwn yn parhau i weithio gyda'r esgobaeth i sicrhau eu bod yn bodloni safonau addas at y diben ar gyfer eu hysgolion.

Cymorth i Staff Addysgu a Staff Heb fod yn Addysgu

Fel rhan o unrhyw gynnydd, bydd adnoddau AD ar gael i hysbysu, cynghori a chefnogi penaethiaid, athrawon a staff cymorth ysgolion mewn perthynas â materion gweithlu sy'n deillio o'r trefniadau gweithredu y cytunwyd arnynt gan y Cyngor.

Rhaglen Cymunedau Cynaliadwy ar gyfer Dysgu

Er mwyn cyflawni'r blaenoriaethau allweddol, bydd Conwy yn datblygu strategaeth fuddsoddi sy'n mynd i'r afael ag anghenion ysgolion. Er mwyn cyflawni'r anghenion buddsoddi a nodwyd, mae'n hanfodol y gall Conwy gael mynediad at gyllid cyfalaf drwy Raglen Cymunedau Cynaliadwy ar gyfer Dysgu Llywodraeth Cymru yn ogystal â'n cronfeydd canolog ein hunain.

Bydd Conwy yn parhau i weithio gyda Llywodraeth Cymru i ddatblygu'r strategaeth fuddsoddi i sicrhau ein bod yn manteisio i'r eithaf ar y cyfleoedd buddsoddi posibl a allai fod ar gael drwy'r rhaglen.

Heriau

Yr angen am fuddsoddiad cyfalaf

Mae cost adeiladu ysgolion newydd yn ddrud, gyda chostau wedi mwy na dyblu ers 2020. Gwelodd y cynnydd hwn Gonwy yn cynnal adolygiad llawn o'n prosiectau Band B arfaethedig, gyda sawl ysgol yn methu allan, ar ôl cael eu nodi'n flaenoriaethau yn flaenorol.

Er bod Llywodraeth Cymru yn cyfrannu 65% o gostau prosiect Band B, mae'n ofynnol i'r Cyngor gyfrannu at weddill y gost.

Mae'n bwysig bod y Cyngor yn manteisio ar y cyfle i ddenu arian allanol (grantiau) i wella cyflwr ein hystad adeiladau addysgol. Fodd bynnag, o ystyried yr her ariannol y mae'r Cyngor yn debygol o'i hwynebu dros y blynyddoedd nesaf, bydd angen i'r Cyngor flaenoriaethu'r gwaith cysylltiedig a sicrhau bod cyllid cyfalaf a refeniw ar gael i hwyluso unrhyw brosiectau.

Gwleidyddiaeth (Etholiadau Cymru a Chyngor yn 2026)

Gallai etholiadau Cymru a'r Cyngor sydd ar ddod yn 2026 effeithio'n sylweddol ar y broses o wneud penderfyniadau ar gyfer prosiectau addysg, a gallai unrhyw newidiadau mewn arweinyddiaeth wleidyddol neu symudiadau mewn blaenoriaethau polisi arwain at oedi neu newidiadau i brosiectau a gynlluniwyd.

Er mwyn lliniaru'r heriau hyn, mae'n hanfodol ymgysylltu â phob plaid wleidyddol i sicrhau eu bod yn deall pwysigrwydd strategaeth ac yn meithrin consensws eang a chefnogaeth drawsbleidiol i helpu i gynnal parhad ac ymrwymiad waeth beth fo canlyniadau'r etholiad.

Adnoddau Staff (Mewnol ac Allanol)

Mae cyflawni prosiectau addysgol yn llwyddiannus yn dibynnu'n fawr ar argaeledd a dyraniad adnoddau staff mewnol ac allanol. Er bod gan Gonwy weithwyr proffesiynol medrus, yr her yw nodi'r unigolion hyn yn gynnar a'u rhyddhau o'u rolau dyddiol i ganolbwyntio ar gynllunio, rheoli a gweithredu prosiectau. Yn ogystal, gall dibyniaeth ar gontractwyr ac ymgynghorwyr allanol arwain at gostau uwch ac oedi posibl os oes prinder yn y farchnad lafur.

Bydd dulliau rhagweithiol o gynllunio'r gweithlu, gan gynnwys nodi aelodau allweddol o staff yn gynnar a'u rhyddhau'n strategol o'u dyletswyddau rheolaidd i neilltuo amser i dasgau sy'n gysylltiedig â phrosiectau, yn sicrhau llwyddiant y prosiect. Gall sefydlu partneriaethau cryf gyda chontractwyr ac ymgynghorwyr allanol sicrhau bod yr arbenigedd angenrheidiol ar gael pan fo angen ynghyd â gweithredu arferion rheoli prosiectau cadarn a bydd monitro rheolaidd yn helpu i wneud y gorau o ddyrannu adnoddau a lleihau oedi.

Penderfyniadau Anodd

Wrth weithredu'r strategaeth, mae'n debygol y bydd angen i'r Cyngor wneud penderfyniadau anodd ac yn aml yn amhoblogaidd wrth ystyried dyfodol trefniadaeth ysgolion.

Bydd Cynllun Amlinellol Strategol Conwy a'r strategaeth hon yn edrych ar bob categori o addysg yn y sir, o'r cynradd i'r uwchradd, Unedau Cyfeirio Disgyblion ac Ysgolion Arbennig i sicrhau bod gan bob plentyn gyfle cyfartal i dderbyn yr addysg orau bosibl.

Lle cynigir newid rheoleiddiedig, bydd cyfnod ymgynghori a gwrthwynebu yn dilyn, sy'n caniatáu i randdeiliaid roi eu barn ar y cynnig, gyda'r Cabinet fel arfer yn gwneud y penderfyniad terfynol. Bydd y Cabinet yn ystyried yr adborth hwn yn ofalus cyn penderfynu ar bob cynnig unigol a bydd adroddiadau'n cynnwys yr Asesiadau Effaith gofynnol i sicrhau bod unrhyw effaith ar gymunedau, cydraddoldeb a'r iaith Gymraeg yn cael ei hystyried.

Gwrthwynebiad i Newid

Un her allweddol yw'r potensial am wrthwynebiad i newid ar draws grwpiau rhanddeiliaid. Gall hyn fod yn amharodrwydd gan aelodau etholedig i gefnogi cynigion, pryderon cymuned yr ysgol ynghylch newidiadau neu wrthwynebiad cyhoeddus ehangach i gynigion.

Bydd lliniaru yn cynnwys rheoli newid rhagweithiol ac wedi'i alinio'n strategol gydag ymgynghori a chyfranogiad cynhwysol, a chynlluniau cyfathrebu cynhwysfawr a strwythurau cymorth.

Strategaeth Gweithredu

Bydd y cynllun 9 mlynedd hwn, sy'n dechrau yn 2026, yn cyd-fynd â Rhaglen Cymunedau Cynaliadwy ar gyfer Dysgu Conwy. Mae'r strategaeth wedi'i chynllunio i fod yn hyblyg ac addasol, gan sicrhau y gallwn ymateb i anghenion a chyfleoedd sy'n newid heb gael ein cyfyngu gan amserlenni sefydlog.

Gwerthuso a Monitro Parhaus

Byddwn yn gweithredu system gadarn ar gyfer gwerthuso a monitro darpariaeth addysg yn barhaus ledled Conwy yn effeithiol. Bydd hyn yn cynnwys asesiadau rheolaidd o berfformiad ysgolion, seilwaith a dyrannu adnoddau i nodi meysydd i'w gwella a sicrhau bod pob myfyriwr yn derbyn addysg o ansawdd uchel. Cynhelir adolygiadau ffurfiol bob 3 blynedd i sicrhau bod y strategaeth yn parhau i fod yn ddilys.

Gwelliannau Strategol

Bydd ein strategaeth yn canolbwyntio ar archwilio a gweithredu opsiynau i wella canlyniadau addysgol ac effeithlonrwydd gweithredol. Mae hyn yn cynnwys:

Cyllid Grant

Chwilio'n weithredol am gyllid grant a'i ddefnyddio i wella adeiladau ysgolion, lleihau costau gweithredu a gwella amgylcheddau dysgu.

Costau

Gweithredu mesurau i ostwng y gost fesul disgybl, gan sicrhau bod adnoddau'n cael eu defnyddio'n effeithlon ac yn effeithiol.

Uwchraddio Seilwaith

Buddsoddi mewn adeiladau a chyfleusterau modern, effeithlon o ran ynni i greu amgylcheddau dysgu cynaliadwy.

Cau ac Uno Ysgolion

Lle bo angen, byddwn yn ystyried cau neu uno ysgolion i wneud y defnydd gorau o adnoddau a gwella'r ddarpariaeth addysgol. Bydd penderfyniadau'n seiliedig ar werthusiadau trylwyr o berfformiad ysgolion, capasiti ac anghenion y gymuned, gan

sicrhau bod unrhyw newidiadau'n cael eu gwneud er budd gorau myfyrwyr a'r gymuned ehangach.

Hyblygrwydd Lefel Uchel

Mae'r strategaeth wedi'i chynllunio i fod yn lefel uchel ac yn hyblyg, gan ganiatáu inni addasu i heriau a chyfleoedd newydd wrth iddynt godi. Drwy gynnal yr hyblygrwydd hwn, gallwn sicrhau bod ein dull yn parhau i fod yn berthnasol ac yn effeithiol drwy gydol y cyfnod o 9 mlynedd ac mae'r dull hyblyg ac addasol hwn yn anelu at greu system addysg ddeinamig ac ymatebol sy'n diwallu anghenion ein myfyrwyr a'n cymunedau nawr ac yn y dyfodol.

Proses Ddeddfwriaethol

Yn unol â Chod Trefniadaeth Ysgolion 2018, bydd y Cyngor yn dilyn y broses isod cyn gweithredu unrhyw gynllun a ystyrir yn newid rheoledig fel y'i diffinnir yn y cod.

Cam 1

Papur cynnig wedi'i gyflwyno i Gabinet Conwy i benderfynu a ddylid ymgynghori ar y cynnig.

Cam 2

Ymgynghoriad ar y cynnig (o leiaf 42 diwrnod, gydag o leiaf 20 ohonynt yn ddiwrnodau ysgol).

Cam 3

Adroddiad ymgynghori ar allbwn yr ymgynghoriad a gyflwynwyd i'r Cabinet i benderfynu a ddylid bwrw ymlaen â'r cynnig, neu ei newid.

Cam 4

Hysbysiad Statudol wedi'i gyhoeddi (o fewn 26 wythnos i ddiwedd yr ymgynghoriad), gan roi 28 diwrnod i randdeiliaid wrthwynebu'r cynnig (gyda o leiaf 15 o'r diwrnodau hynny'n ddiwrnodau ysgol).

Dyma'r cam lle rhoddir cyfle i randdeiliaid wrthwynebu'r cynnig (cyfnod gwrthwynebu).

Ni fydd sylwadau anffurfiol yn ystod y cyfnod ymgynghori (Cam 2) yn cael eu hystyried fel gwrthwynebiadau.

Cam 5

Os oes angen penderfyniad gan weinidogion Llywodraeth Cymru (er enghraifft os yw'r cynnig yn effeithio ar ddarpariaeth ôl-16) rhaid anfon adroddiad gwrthwynebiad at y gweinidog o fewn 35 diwrnod i ddiwedd y cyfnod gwrthwynebu.

Bydd y gweinidog yn anelu at ymateb o fewn 16 wythnos i ddiwedd y cyfnod gwrthwynebu.

Cam 6

Pan nad oes angen i'r penderfyniad gael ei wneud gan weinidogion Llywodraeth Cymru

Mae adroddiad gwrthwynebiad yn mynd i'r Cabinet i wneud penderfyniad terfynol ar y cynnig.

Bydd unrhyw gynigion nad ydynt yn destun y broses hon yn cael eu cyflwyno i Fwrdd Rhaglen Gyfalaf Gofal Cymdeithasol ac Addysg i gael eu mewnbwn a'u penderfynu yn unol â pholisïau a phrosesau mewnol.

Monitro, Rheoli, Llywodraethu ac Atebolrwydd

Bydd diweddariadau ar y strategaeth yn cael eu cyflwyno i Fwrdd Rhaglen Gyfalaf Gofal Cymdeithasol ac Addysg yn flynyddol i sicrhau bod ei hamcanion yn cael eu cyflawni, a bod cynnydd yn agored i graffu.

Fel y manylwyd uchod, bydd angen cymeradwyo unrhyw broses sy'n dilyn prosesau'r Cod Trefniadaeth Ysgolion drwy broses gymeradwyo ddemocrataidd Conwy hefyd, gydag unrhyw gynigion arwyddocaol yn amodol ar gymeradwyaeth y Cabinet.

Bydd y rhaglen, ac unrhyw ffrydiau gwaith o fewn iddi:

- Mynegi ei weledigaeth a'i phwrpas yn glir, gan sicrhau bod gweledigaeth y rhaglen a'r amcan strategol cyffredinol yn cyd-fynd yn glir
- Mabwysiadu a defnyddio methodoleg rheoli rhaglenni proffesiynol
- Cael trosolwg clir a threfniadau llywodraethu priodol
- Cael cylch gorchwyl clir
- Gweithio'n agos gyda'r gymuned a rhanddeiliaid eraill yn y broses
- Sicrhau bod buddion wedi'u cysylltu'n glir â chanlyniadau gwell i'r gymuned
- Ystyriwch a gwerthuswch opsiynau amgen yn drylwyr
- Datblygu achosion busnes cadarn
- Byddwch yn glir ynghylch y risgiau dan sylw, gyda chraffu sy'n gymesur â'r risg
- Dangoswch yn glir sut mae'r rhaglen yn sicrhau gwerth am arian

Ffynonellau Gwybodaeth

Rhestrir y ffynonellau gwybodaeth a ddefnyddiwyd i lunio'r strategaeth hon isod:

Cynllun y Cyngor (2022 i 2027)

<https://www.conwy.gov.uk/cy/Cyngor/Strategaethau-Cynlluniau-a-Polisiau/CynllunCorfforaethol/Cartref.aspx>

Adroddiad Arolwg Estyn ar Wasanaethau Addysg yng Nghonwy

<https://estyn.llyw.cymru/darparwyr-addysg/cyngor-bwrdeistref-sir-conwy/>

Cyfrifiad 2021

[Ffeithiau a ffigurau Conwy - W06000003 – ONS](#)

Cyfrifiad Blynyddol Lefel Disgyblion (PLASC) (2025)

Cyfrifiad Ysgolion Blynyddol Lefel Disgyblion (PLASC) (llyw.cymru)

Ystadegau Cymru – Cost fesul Disgybl

[Cyllidebau Ysgol Dirprwyedig fesul disgybl, yn ôl ysgol \(£\)](#) (llyw.cymru)

Cynllun Net Sero Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy

[Cynllun Sero Net CBS Conwy](#)

Proffil poblogaeth Conwy

<https://www.conwy.gov.uk/cy/Cyngor/Archived/Ystadegau-ac-ymchwil/Population/Population-profile-for-Conwy-County-Borough.aspx>